

Dr. Bak Klára PhD

egyetemi adjunktus

Aktualitások az Európai Unióban az állatvédelem területén¹

Bevezetés

Az Európai Unió országában az állatok védelme, az állatokkal való megfelelő bánásmód biztosítása jellemzően egyre inkább előtérbe kerülő igényként, illetve követelményként jelenik meg. Ez köszönhető a mindennapok során az állatokhoz való emberi viszonyulás előremutató alakulásának, átalakulásának, amelyre jelentős hatással vannak a témát érintő globális, közösségi, állami, helyi szintű, valamint civil kezdeményezések, de köszönhető a már hatályban lévő irányadó szabályozásban foglaltaknak is.

Jelen munka célja az, hogy rámutasson azokra a kétséget kizáróan pozitív trendekre és irányokra, amelyek közösségi szinten figyelhetőek meg az állatvédelem területén, különös tekintettel annak szabályozása tekintetében.

I. Szabályozási kiindulópont – az állat érző lény

Az állatok védelme szabályozásához kapcsolódóan egy lényeges jellemzőnek mondható az, hogy ***egyre több uniós ország irányadó joganyagában az állatok érző lényként kerülnek definiálásra.*** Ennek a megkülönböztető jellemzőnek a szabályozásban történő bázisjellegű rögzítésére alapozva kerülnek megalkotásra az egyes országokban az állatokra vonatkozóan különös rendelkezések. ***Magyarországon „Az állatok védelméről és kíméletéről” szóló 1998. évi XXVIII. törvény Preambuluma tartalmazza, hogy „az állatok érezni, szenvedni és örülni képes élőlények”*** - segítve a jogszabályban foglaltak értelmezését, de normatív tartalmat nem rendelve a minősítéshez. Más európai országokat

¹ A publikáció a 2023. október 12-én, a Pannon Egyetem és a KözÉSZ által szervezett Nyugdíjas Egyetemen megtartott előadáshoz kapcsolódó írásos változat.

tekintve érdemes utalni például Németországra, ahol *a németállatvédelmi törvény*² hasonlóan a magyar szabályozáshoz *kifejezésre juttatja az állatok érző lény voltát a teremtmény (Mitgeschöpf) kifejezést használva*. A német állatvédelmi törvény a célja megfogalmazása körében³ konkrétan azt deklarálja, hogy a törvény célja az állatok, mint teremtmények életének és jólétének védelme, az emberek irántuk való felelősségből adódóan. Hasonlóan a német szabályozáshoz például *az osztrák szövetségi állatvédelmi törvény*⁴ is *a teremtmény*⁵ kifejezést használja az állatok minősítésére - ugyancsak a törvény célkitűzésének meghatározása körében. Vannak olyan országok is, ahol a Polgári törvénykönyv rögzíti az állatok érző lény jellegét, ilyen például Spanyolország. Spanyolországban a 2022-ben történt módosítás eredményeként⁶ rendelkezik a Polgári Törvénykönyv (Código Civil) az állatokról akként, hogy élő, érző lények⁷.

Az Európai Unió ugyancsak *elismeri azt, hogy az állatok érző lények*. Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ)⁸ 13. cikkében foglaltak szerint az Európai Unió egyes politikáinak kialakítása és végrehajtása során az Európai Unió és a tagállamok is főszabályként teljes mértékben figyelembe veszik az állatok, mint érző lények kíméletére vonatkozó követelményeket⁹ azzal azonban, hogy tiszteletben tartják a tagállamoknak - különösen a vallási szertartásokra, kulturális hagyományokra és regionális örökségre vonatkozó — jogszabályi vagy közigazgatási rendelkezéseit, valamint szokásait. Erre a rendelkezésre figyelemmel a közösségi jogban számos területen előírások kerültek lefektetésre az állatok védelmére vonatkozóan, így például a

² Az állatvédelemről szóló 2006. évi május 18-i törvény (Tierschutzgesetz in der Fassung der Bekanntmachung vom 18. Mai 2006)

³ Német állatvédelmi törvény 1.§

⁴ Bundesgesetz über den Schutz der Tiere (Tierschutzgesetz – TSchG) – 2005

⁵ Osztrák állatvédelmi törvény 1.§

⁶ 2022. január 5-i módosítás

⁷ Spanyol Polgári törvénykönyv 333. cikk. Lásd erre: <https://www.conceptosjuridicos.com/codigo-civil/>

⁸ Lásd erre: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX%3A12012E%2FTXT>

⁹ Az EUMSZ 13. cikke értelmében ezek a politikák a következők: Az Unió mezőgazdasági, halászati, közlekedési, belső piaci, kutatási, technológiafejlesztési és űrkutatási politikája.

vadon élő állatokat¹⁰, a haszonállatokat, illetve ugyan kis mértékben, de a kedvtelésből tartott állatokat illetően.¹¹

II. Aktuális felmérés a témában az Európai Unió területén

Azt a tényt, hogy az állatokkal való kapcsolat és az állatokhoz való viszonyulás kérdése a mindennapjainkat erőteljesen áthatja, jól igazolja az Európai Unióban végzett legutóbbi felmérés. A felmérés konkrét adatait az Európai Bizottság 2023. októberében publikálta, az EU 27 tagállamát érintő, „Az európaiak viszonyulása az állatjóléthez” elnevezésű jelentésében (a továbbiakban: Jelentés)¹², amely döntően a haszonállatok jólétével kapcsolatos statisztikai információkat foglal magában, azonban foglalkozik a mérőszámok szintjén általában véve az emberek és az állatok kapcsolatával is, árulkodóan „Általános közeledés az állatokhoz” cím¹³ alatt. **A Jelentés szerint a megkérdezettek 62%-a rendszeres kapcsolatban áll állatokkal** (saját társállatával, más társállattal, haszonállattal, egyéb állattal), **44%-uk pedig kifejezetten a saját társállatával**. Magyarország adatai e tekintetben kis mértékben az EU átlag felett helyezkednek, **magyar viszonylatot tekintve a Jelentés azt tartalmazza, hogy a megkérdezettek 52%-a saját társállatával, 15%-a más társállattal, 10%-a haszonállattal, 5%-a pedig egyéb állattal van napi kapcsolatban**. A felmérés szerint az élen Bulgária áll, ahol a napi kapcsolatra vonatkozó adatok a megkérdezettek körében a következők szerint alakulnak:

¹⁰ Alapvető jogforrás a területen: A Tanács 92/43/EGK Irányelve (1992. május 21.) a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről (Élőhelyvédelmi irányelv). Interneten elérhető: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=celex%3A31992L0043> ; Önálló közösségi szintű jogszabály irányul a vadon élő madárfajok védelmére: Az Európai Parlament és a Tanács 2009/147/EK irányelve (2009. november 30.) a vadon élő madarak védelméről. Interneten elérhető: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=celex%3A32009L0147>

¹¹ Az Európai Unió állatvédelemre irányuló szabályozási rezsimének jellemzői elhangzottak Dr. Réti Mária és Dr. Bak Klára német nyelvű előadásában, amely az Állatorvostudományi Egyetemen (Budapest) 2021. május 6-án Tierschutzrecht címmel került megtartásra.

¹² A jelentés teljes elnevezése: Special Eurobarometer 533 - Attitudes of Europeans towards Animal Welfare Report. Interneten elérhető: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2996>
A jelentés az Európai Bizottság megbízásából készült az EU 27 országát átfogva a 2023. március 2-26. közötti időszakban 26.376 interjú alapján.

¹³ Lásd erre: Jelentés, 10-12. o.

70% a saját társállatra, 26% a más társállatra, 16% a haszonállatra, 2% az egyéb állatra vetített adat. A felmérés kitért arra is, hogy fontosnak tartják-e a válaszadók a haszonállatok jólétének biztosítását. Az EU 27 átlagában rendkívül magas arány, 91% ítélte akként, hogy a haszonállatok jólétének biztosítása fontos. Magyar viszonylatot tekintve az arány 90%-ot tesz ki. A kutatás vizsgálta továbbá azt is, hogy az európai megkérdezettek erősítenék-e a haszonállatok, valamint a társállatok védelmét a jelenlegihez képest. A válaszadók többségének a véleménye igen volt mind a két vonatkozásban. A haszonállatok viszonylatában 84%-uk azon a véleményen volt, hogy az országukban erősebben lenne szükséges védeni a haszonállatok jólétét a jelenleginél. A társállatok tekintetében ugyancsak ez az álláspont volt az uralkodó, 74%-a válaszadóknak fontosnak tartaná a nagyobb védelmet.

A Jelentés alapján összeségében megállapítható, hogy statisztikailag is kimutathatóan hallatlanul sokan érintettek az Európai Unióban a témában jelentősebb vagy csekélyebb módon és az érintettek határozottan fontosnak ítélik meg az állatok védelmének, jólétének további erősítését. *A Jelentésből kiragadott mutatószámok kristálytisztán észlelhetően igazolják konkrétan azt, hogy az unió lakosságának nagy száma van napi kapcsolatban állatokkal, különösen társállatokkal, és jellemző az állatok védelmének, jólétének biztosítása iránti erős gyakorlati igény az Európai Unió országaiban.*

III. Milyen elvek kötődnek az állatok jólétéhez (animal welfare) az Európai Unióban?

Az állatok jóléte biztosításának igénye felveti azt a kérdést, hogy valójában az állatok jólétéhez milyen elveknek, feltételeknek való megfelelés kapcsolódik. Az Európai Unió öt alapelv mentén határozza meg az állatjólét lényegét, mégpedig a haszonállatokhoz kapcsolva azokat, „*A tenyésztés céljából tartott állatok védelméről*” szóló Európai Egyezményben (a továbbiakban: Európai Egyezmény)¹⁴ foglaltak szerint. Az öt alapelv¹⁵ meghatározó volta abban rejlik, hogy az Európai Unióban az állatjóléti szabályok ennek az öt alapelvnek a kiindulópontként történő kezelésével kerülnek meghatározásra,

¹⁴ angol elnevezése: European Convention for the Protection of Animals Kept for Farming Purposes. Az egyezmény 1978. szeptember 10-én lépett hatályba és módosításra került 1992-ben.

¹⁵ Európai egyezmény 3-7. cikkek

minimumkövetelményeket rögzítve a haszonállatokkal való bánásmódra vonatkozóan. Az alapelvek konkrétan a következők:

- *Éhség és szomjúság nélküli élet;*
- *Kényelmetlenség nélküli élet;*
- *Fájdalom, sérülés és betegség nélküli élet;*
- *Jog a normális viselkedés kifejezéséhez;*
- *Félelem és gyötrelme nélküli élet*¹⁶.

IV. Mérföldkövek és aktualitások a haszonállatok jólétére vonatkozóan a közösségi jogban

IV. 1. A mérföldkövekről

A közösségben az 1970-es években az öt alapelvet meghatározó Európai Egyezmény hatályba lépése mellett a haszonállatok védelme szempontjából mérföldkőnek minősült annak az irányelvnek az elfogadása¹⁷, amely alapvető rendelkezéseket rögzített a vágóállatok leölésére vonatkozóan.¹⁸ Az irányelv bázisszabályokat tartalmazott a haszonállatok¹⁹ kábítását és levágását illetően. Egyik további lényeges állomása volt a közösségi jogalkotásnak „A tenyésztés céljából tartott állatok védelméről” szóló 98/58/EK irányelv (1998. július 20.) (a továbbiakban: 98/58/EK irányelv) elfogadása, amely máig a szabályozás alappilléreinek tekinthető. A 98/58/EK irányelv a fentiekben megjelölt, öt alapelvet is meghatározó Európai Egyezményben²⁰ foglaltakra figyelemmel került megalkotásra a tenyésztés céljából tartott állatokra irányadó alapvető védelmi szabályok rögzítése céljából. A 98/58/EK irányelv minimum követelményeket határoz

¹⁶ Érdemes idevonatkozóan utalni arra, hogy az Állategészségügyi Világszervezet hasonló tartalmat társít az állatjólét fogalmához.

¹⁷ Az irányelv 1974-ben került elfogadásra.

¹⁸ Angolul: Council Directive 74/577/EEC of 18 November 1974 on Stunning of Animals before Slaughter. Az irányelv interneten elérhető: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A31974L0577>

¹⁹ Konkrétan: szarvasmarhafélék, sertések, juhok, kecskefélék és egypatás állatok

²⁰ Hatálybalépés: 1978. szeptember 10.

meg a tenyésztés céljából tartott állatokra vonatkozóan kíméletük, továbbá a termelés közösségen belüli racionális fejlődésének biztosítása, illetve az állatpiac szervezetének előmozdítása érdekében.²¹ A minimumkövetelmények a tartás személyi feltételére, az állatok elhelyezésének körülményeire, az állatok ellenőrzésére, a mozgásuk szabadságának a biztosítására, az élelmezésükre és itatásukra, a csonkításukra, továbbá a tenyésztési eljárásokra vonatkoznak.²² Fontos idevonatkozóan hangsúlyozni azt, hogy a haszonállatokkal való megfelelő és kíméletes bánásmód az állatok jó közérzetének biztosítása, mint cél mellett nagyon jelentős szerepet tölt be állategészségügyi, közegészségügyi, fogyasztóvédelmi és gazdasági szempontból is. A haszonállatokkal való megfelelő bánásmód ugyanis hozzájárul ahhoz, hogy elkerülhetőek legyenek bizonyos állati megbetegedések, elhullások, amelyek például az állatok zsúfolt, levegőtlen, nem megfelelő higiéniai feltételekkel rendelkező tartásából, valamint helytelen módon történő gondozásából, takarmányozásából és szállításából következnek. A tagállamok feladata az, hogy az irányelvben foglalt minimumkövetelményeknek megfelelően alakítsák a szabályozásukat. A haszonállatok állatjóléti és védelmi szabályozását illetően lényeges még kihangsúlyozni azt a jellemzőt, hogy mára számos olyan közösségi szintű jogszabály került elfogadásra, mely egy-egy haszonállatfaj tekintetében²³ speciális, az adott haszonállatfaj jólétének biztosításához szabott szabályozási tartalommal rendelkezik.²⁴

IV. 2. Az aktualitásokról a haszonállatok jólétét illetően

²¹ 98/58/EK irányelv Preambulum

²² 98/58/EK irányelv I. melléklet

²³ Így például: baromfi, sertés

²⁴ Speciális szabályozás érvényesül például a borjakra, a tojótyúkokra, a hústermelés céljából tartott csirkékre, a sertésekre. A védelem és a jólét biztosítása egyes szervezeti keretek esetében kifejezetten adekvát célkitűzés a működési jellemzőik okán, ilyenek például az agrárszövetkezetek. Az agrárszövetkezetek működésére és jellemzőire lásd: Réti Mária: Történeti távlatok és aktualitások: fókuszban az agrárszövetkezet. Nemzetközi kitekintés, eredmények, európai és magyar szabályozási alapok, Miskolci Jogi Szemle: A Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Karának Folyóirata 17:2, 2022, 345-356. o.

Aktuálisan egy jelentős mozzanatként értékelhető az, hogy az Európai Unió Parlamentje 2022. februárjában elfogadott egy állásfoglalást egy magasabb szintű állatjólét közösségi szintű biztosítása érdekében a mezőgazdasági üzemben tartott állatok jólétére (animal welfare) vonatkozóan (a továbbiakban: Állásfoglalás). Az Állásfoglalás a mezőgazdasági üzemben tartott állatok uniós szabályainak felülvizsgálata, az irányadó szabályok összehangolása, továbbfejlesztése, valamint új szabályok elfogadása, továbbá az állatjóléttel összefüggő címkézés szabályainak kidolgozása tekintetében hívta fel a Bizottságot aktivitásra.²⁵ A Bizottság 2023. december 7-én rendeletjavaslatot²⁶ tett közzé egy nagyléptékű reformcsomagjavaslat részeként²⁷ az állatok szállítás közbeni védelmére irányuló szabályok módosítására. A Bizottság közlése szerint az Európai Unióban 1,6 milliárd állat érintett évente a szállítás tekintetében.²⁸ A rendeletjavaslat például a szállítás időbeliségével összefüggő rendelkezéseket, a szállításához kapcsolódó térmértékbeli előírásokat, a hőmérsékletet illető követelményeket, az exportot érintő szabályokat, valamint a szállításához kötődő digitalizációval kapcsolatos normákat határoz meg, szigorúbb szabályozási tartalmat magában foglalva, mint a korábbi vonatkozó

²⁵ Megjegyezzük, hogy a Parlament kezdeményezése illeszkedik az európai zöld megállapodásban (Green Deal) foglaltakhoz, illetőleg „A termelőtől a fogyasztóig” uniós stratégiában megfogalmazott alapvető célhoz, amely az egészségesebb és fenntarthatóbb európai élelmiszerek biztosításában jelölhető meg. Az európai zöld megállapodásra lásd: <https://www.consilium.europa.eu/hu/policies/green-deal/> A stratégiára lásd: <https://www.consilium.europa.eu/hu/policies/from-farm-to-fork/>.

²⁶ A rendeletjavaslat a következő: Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on the protection of animals during transport and related operations, amending Council Regulation (EC) No 1255/97 and repealing Council Regulation (EC) No 1/2005. (European Commission Brussels, 7.12.2023 COM(2023) 770 final 2023/0448 (COD)) Lásd erre: https://food.ec.europa.eu/system/files/2023-12/aw_in-transit_reg-proposal_2023-770_0.pdf A Bizottság a szabályozási javaslat részeként módosítani javasolja a következő jogszabályt: A Tanács 1255/97/EK rendelete (1997. június 25.) a megállóhelyekre vonatkozó közösségi kritériumokról, valamint a 91/628/EGK irányelv mellékletében említett útvonalterv módosításáról. A Bizottság hatályon kívül helyezni javasolja a következő rendeletet: A Tanács 2005/1/EK Rendelete (2004. december 22.) az állatoknak a szállítás és a kapcsolódó műveletek közbeni védelméről, valamint a 64/432/EGK és a 93/119/EK irányelv és a 1255/97/EK rendelete módosításáról.

²⁷ A reformcsomagjavaslata a Bizottságnak két nagy területhez kapcsolódik: haszonállatok jóléte; kutyák és macskák jóléte.

²⁸ Az adatra lásd: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_6251

szabályozás – egyértelműen a haszonállatok jólétének magasabb szintű megvalósítása érdekében.²⁹

V. Aktualitások a kedvtelésből tartott állatok uniós szabályozása körében

A kedvtelésből tartott állatok³⁰ kereskedelme az Európai Unióban egyre nagyobb jelentőséggel bír. A kutyák, valamint a macskák hivatásos tenyésztésére, tartására, illetve értékesítésére vonatkozó állatjóléti előírások jelenleg azonban nagy mértékben különböznek az egyes tagállamokban. A tagállami szabályozások közötti eltérések pedig lehetőséget teremtenek a visszaélésekre. Így például a kedvtelésből tartott állatok illegális kereskedelméhez rossz tenyésztési körülmények kapcsolódhatnak, ami megnyilvánulhat többek között abban, hogy a kölyökkutyákat és kismacskákat túl korán elválasztják az anyjuktól – ellentétben a tagállami szabályozásban rögzítettekkel, továbbá nem élelmezik és itatják a kiskutyákat és kismacskákat megfelelően az utazás során. További jellemző, hogy az illegális kereskedelem tárgyát képező kedvtelésből tartott állatokat nem oltják be, így például a veszettség, valamint egyéb kórokozók, fertőzések átterjedhetnek más állatokra és az emberekre is.³¹ *Ami a szabályozás közösségi szintű rendezésének szükségességét gyakorlati oldalról támasztja alá az, hogy a Bizottság közlése szerint a kutyák és macskák illegális kereskedelme megugrott, mára az EU összes kutya- és*

²⁹ Lásd erre: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_6251

³⁰ A magyar jog meghatározza a kedvtelésből tartott állat fogalmát, mégpedig a következők szerint: „kedvtelésből tartott állat: a rendszertani besorolásától függetlenül minden olyan állat, amelyet nem kizárólag tudományos kutatás, állati eredetű termék előállítása, igavonás, teherhordás, természetvédelem, géntartalék- védelem és - eb és macska kivételével - közcélú bemutatás céljából tartanak, tenyésztenek, forgalmaznak, továbbá az az állat, amelyet más kedvtelésből tartott állat táplálása céljából tartanak és szaporítanak, valamint a nem gazdasági céllal tartott haszonállat, és a vadászatra használt állat;” („A kedvtelésből tartott állatok tartásáról és forgalmazásáról” szóló 41/2010. (II. 26.) Korm. rendelet 1.§ (2) bekezdése)

³¹ Lásd erre az Európai Parlament közleményét: <https://www.europarl.europa.eu/news/hu/headlines/priorities/az-allatok-jolete-es-vedelme/20200117STO70506/fel-kell-szamolni-az-illegalis-kisallat-kereskedelmet-a-kepviselok-szerint>

macskaértékesítésének 60%-át teszi ki. Ez az arány köszönhető az online kereskedelem egyre elterjedtebb voltának is.³²

A kedvtelésből tartott állatok jogellenes kereskedelmének visszaszorítása érdekében az Európai Parlament 2020. február 12-én állásfoglalást fogadott el „*Az EU belső piacának és a fogyasztók jogainak a kedvtelésből tartott állatok jogellenes kereskedelméből származó kedvezőtlen hatásokkal szembeni védelméről*”³³ címmel, amely a kutyák és a macskák azonosítására, illetve nyilvántartására vonatkozóan tartalmaz megállapításokat és határoz meg követelményeket.³⁴ Ebben az állásfoglalásban a Parlament továbbá felszólítja a Bizottságot egy cselekvési terv kidolgozására a kedvtelésből tartott állatok jogellenes kereskedelmének visszaszorítása céljából, követelményeket rögzít a tagállami és a közösségi szintű szabályozás tekintetében, valamint a kommunikáció, a képzés, az együttműködés tekintetében határoz meg iránymutatásokat. Az állásfoglalás kiemeli, hogy „*a kutyák és macskák illegális kereskedelme nemcsak az állatjólétre van katasztrofális hatással, hanem közegészségügyi és fogyasztóvédelmi kockázatokkal is jár...*”.

A Bizottság a korábbiakban már említett ***reformcsomagjavaslat részeként egységes uniós szabályokat állapít meg a tenyésztőtelepeken, állatkereskedésekben és menhelyeken tenyésztett vagy tartott kutyák és macskák jólétére vonatkozóan, mégpedig első ízben minimumszabályokat rögzítve tenyésztésük, elhelyezésük, gondozásuk és kezelésük tekintetében.***³⁵ A javaslatban szigorú nyomon követhetőségi követelmények kerülnek lefektetésre, szabályozásra kerül továbbá az online értékesítések automatizált ellenőrzése. A javaslat szerint a kutyák és macskák behozatalának meg kell felelnie

³² Lásd erre: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_6251

³³ Lásd erre: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2020-0035_HU.html

³⁴ Magyar viszonylatot illetően fontos megemlíteni azt, hogy 2021. április 1-jétől Magyarországon a kedvtelésből tartott állatokkal történő kereskedelem FELIR azonosító köteles tevékenységnek minősül. Lásd erre: „*Az élelmiszerlánc-felügyeleti információs rendszer működéséről*” szóló 578/2020. (XII. 14.) Korm. rendelet 1. melléklet 24. pont.

³⁵ Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on the Welfare of Dogs and Cats and their Traceability (European Commission Brussels, 7.12.2023 COM(2023) 769 final 2023/0447 (COD)) Lásd erre: https://food.ec.europa.eu/system/files/2023-12/aw_reg-proposal_2023-769_dog-cat-trace.pdf

egyenértékű jóléti előírásoknak. Mindezeket túlmenően a területen az edukációra is hangsúlyt fektet a javaslat.

Záró gondolat

Az állatvédelem és az állatjólét megerősítésére irányuló attitűdje az Európai Uniónak mind a haszonállatokat, mind a társállatokat illetően az áttekintettekből nyilvánvalóan kitűnik. A cél az, hogy a Bizottság javaslataiban megfogalmazottakon alapulva egy, a gyakorlatba könnyen adaptálható, a védelmet minél erőteljesebben biztosító szabályozási rendszer lépjen hatályba.